

Peygamberimizin (sav) Ramazan Ayı'nı İhya Edişleri

<http://yenidunyadergisi.com/> 2015 HAZİRAN sayısında yayınlanmıştır

Ebû Hüreyre (ra)'den Rasûlullâh'ın (sav) şöyle buyurduğu nakledilmiştir: "Kim inanarak ve sırf Allah rızâsını dileyerek Ramazan orucunu tutar ve gecesini terâvihle (veya başka ibâdetle) ihyâ ederse onun geçmiş günâhı bağışlanır."

(İbn Mâce, İkâmetü's salavât,173)

Peygamber Efendimiz'in (sav) "Ramazan hayâtı" yakından incelendiğinde O'nun, Ramazan Orucunun farz olmasından sonra âhirete irtihâl edinceye kadar toplam dokuz Ramazan orucu tuttuğu, onlardan dördünün 29, beşinin de 30 gün olduğu anlaşılmaktadır.

Efendimizin hayâtını büyük bir dikkatle tâkip eden sahâbe-i kiram, yaptıkları rivâyetlerinde âdetâ Peygamberimizin hayâtının günlüğünü tutmuşlardı. Bu rivâyetlere baktığımızda, O'nun Ramazan ayını nasıl ihyâ ettiğini şöyle görüyoruz: Oruç ibâdetine hilâlin görülmesiyle yâni Ramazan ayının girdiğinin yakînen bilinmesiyle başlanıyordu. Bundan dolayı Peygamberimiz (sav), Ramazan ayı girmeden önce Ramazan hilâlinin görülmesi üzerinde önemle dururlar; hilâlin görülüp görülmediğinin tesbitinin yapılmasından sonra oruca başlanmasını; havanın bulutlu olması durumunda ise ayın otuza tamamlanmasını isterlerdi.

Efendimiz'in (sav) sünnetine son derece bağlı olan Hz.Ömer 'in oğlu Abdullah (ra) da, bu konuda Hz. Peygamber'den duyduğu bir hadîsi şöyle nakleder: "Rasûlullâh (s.a) Ramazan'ı zikrederek buyurdular ki:“(Ramazan'a âit) Hilâli görünceye kadar oruç tutmayın, yine (Şevval ayına âit) hilâli görünceye kadar da bayram yapmayın. Bulut araya girerse takdir edin (yâni hesaplayıp otuza tamamlayın).” (Muvattâ, Sıyam, 1)

-Ramazan ayının girdiği tesbit edildikten sonra, sahâbe-i kirâmı oruç tutmaları için bilgilendirir, kendilerine Sahur yemeği yemelerini tavsiye ederdi. Sahur vaktinin tesbitine, sahur ve sahur yemeğine önem veren Peygamberimiz, "Bir yudum su ile bile olsa sahur yapın" (Aynî,VIII,70) buyururlardı.

-Ağız ve diş temizliğine (misvak) son derece özen gösterirler, ashâbını da bu konuda uyarırlardı. Abdullah bin Ömer şöyle demiştir: “Oruçlu günün başında ve sonunda misvak kullanırdı.” (Buhari,Savm,25 bab başlığı)

-Oruç tutmaya niyet ederlerdi.

-Oruçlu oldukları sürece oruca zarar verecek şeylerden uzak dururlardı. Hattâ bu sâdece maddî anlamda değildi, oruçluya lâyük olan ihlas ve samîmiyetin korunmasını isterlerdi: Ebû Hüreyre naklediyor: “Her kim yalan söylemeyi ve yalanla amel etmeyi bırakmazsa, o kimsenin yemesini içmesini bırakmasına Cenâb-ı Hakk’ın hiç ihtiyâcı yoktur.”(Buhari,Savm,8)

-Yolculuk hâlinde veya oruç tutmamayı gerektiren durumlarda oruç tutmaz, yahut orucunu bozarlardı.(Buhari,Savm,15)

-Ramazan günlerinde bol bol Kur’ân okurlar, hayru hasenatta bulunurlardı. Cibrîl (a.s), Ramazan sonuna kadar her gece kendisine gelir ve Hz.Peygamber (sav), ona Kur’an okuyup dinletirdi. (Mukâbele geleneğimiz). (Buhari,Savm,7).

-Peygamberimizin Kur’ân okuyuşu, tecvid ve tertîl üzere (tane tane) idi. (Ebu Dâvud,Vitr,20)

-Ramazan gecelerini ihyâ ederdi, (terâvih ve) nâfile namaz kılar, ashâbını buna teşvik ederdi. (Buhari,Teheccüd,5)

-Ramazan’ın son on gününe ayrı bir önem verirlerdi. Mescid-i saâdette îtikâfa girerler, ibâdet ve taatle meşgul olurlardı. Peygamberimizin bu uygulaması, vefât edinceye kadar devâm etmiştir. Her yıl on gün îtikâfa girerlerdi, vefât ettikleri yıl bu îtikafları yirmi gün sürmüştü; o yılki Ramazan’da Cibrîl (a.s)’a Kur’ân-ı Kerîm’i iki defa arz etmişti. (İbn Mâce,Sıyam,58)

-Ramazan ayı içinde gizlenmiş olan mübârek gece için “Kadir gecesini, Ramazan’ın son on günü içinde arayın!” derlerdi. (Buhari, itikaf, 1) Hz. Âişe annemiz kendilerine: “-Ey Allah’ın Rasûlü, şâyet Kadir gecesine rastlarsam nasıl duâ edeyim?” şeklinde sorduğunda, Peygamberimiz (sav) ona şu duâyı öğretmişti: Allahümme inneke afüvvün tühıbbu’l-afve fa’fu annî= Allahım muhakkak sen affedicisin, affetmeyi seversin, beni de affet!” (İbn Mâce,Dua,5)

-Her zaman olduğu gibi özellikle Ramazan günlerinde Efendimiz (sav) son derece cömerd idi. (Buhârî,fedâilü’l-Kur’an,7) Enes bin Mâlik (ra) şöyle diyor: “Rasûlullâh (sav) insanların en güzeliydi; O, insanların en cömertiydi“. (Müslim, Fezâil, 48) O,

sâhip olduğu malların sadakasını en fazla veren idi. Az olsun, çok olsun kendi yanında bulunan bir şeyi birisi istemeye görsün muhakkak o istediğini ona verirdi. (Müsned-i Ahmed, III, 190, 279). Karşısına bir muhtaç çıkınca onu kendine, bâzen yemeğiyle, bâzen elbisesiyle tercih ederdi. O'nun hal ve tavrı insanları ihsan, sadaka ve iyiliğe dâvet ederdi. Gönlü en geniş, nefsi en güzel, kalbi en yumuşak insandı.

Kendisine bir gün “Hangi sadaka üstündür?” diye sorulmuş, O da:“Ramazan ayında verilen sadakadır”buyurmuşlardır.(Tirmizi,Zekat,28).

Yine bir defasında şöyle buyurmuşlardır: “Cömerd Allâh’a, Cennet’e ve insanlara yakın, Cehenneme uzaktır...” (Tirmizi,Birr,40). Başka bir hadislerinde “Bir oruçlunun iftar etmesini sağlayan kimseye oruçlunun sevâbı kadar sevap vardır; hem de oruçlunun sevâbından bir şey eksilmemek üzere...” (Tirmizi, Savm,82) buyurmuştur.

-Ashâbına Fıtır sadakası vermelerini söyler ve bunun, insanlar henüz bayram namazına çıkmadan önce ödenmesini emrederdi. (Buhari,Zekat,76)

Ramazan ayının sonunda mü'minler Allâh'a karşı yükümlülükleri olan oruç ibâdetini yerine getirmiş olmanın mutluluk ve heyecânı içinde bayrama çıkarlar. Sevgili Peygamberimiz (sav) Medîne'ye hicret ettiği zaman Medîneliler'in iki bayramı olduğunu öğrendi. Medîneliler bu bayramlarında oyun oynar, eğlenirlerdi. Onların bu hâlini gören Peygamberimiz “Allah Teâlâ size, kutladığınız bu iki bayrama bedel olarak daha hayırlısını, Ramazan bayramı ile Kurban bayramını lütuf olarak vermiştir.” buyurdu. (Nesâî, İydeyn,1)

Rasûlullâh (sav) bayram gününün bir mükâfât günü olduğundan bahsederek, meleklerin mü'minleri bayram sabahı nasıl karşıladıklarını şöyle açıklar: Bayram günü olduğu zaman, yollarda kapıların önünde melekler dururlar ve şöyle seslenirler:

-Ey Müslümanlar topluluğu! Kerîm olan Rabbinize koşunuz, nimetlerini veriyor, sonra onlara karşılık olarak bol bol nimetler veriyor. Muhakkak siz, geceleri ihyâ etmekle emrolundunuz da (Ramazan) gecelerini ihyâ ettiniz. Gündüzleri de oruç tutmakla emrolundunuz da (Ramazan ayında gündüzleri) oruç tuttunuz, Rabbinize itaat ettiniz. Öyleyse (şimdi) ibâdetlerinizin karşılığını alınız. -Bayram namazı kıldıkları zaman, münâdî şöyle der: Muhakkak Rabbiniz sizi afvetti. Şimdi

doğru yola ermiş insanlar olarak evlerinize dönünüz. Bu gün mükâfât günüdür. Bu gün, semada ‘mükâfât günü’ olarak isimlenmiştir. Muhakkak ben sizi bağışladım, bütün günahlarınızı affettim.” (Heysem, II/435, ha.3225)

-Rasûlullâh (sav), bayram namazına gitmeden önce gusleder (Muvattâ, İydeyn, 1), yeni elbiselerini giyer (Müsned-i Ahmed, I, 267), namazgha giderken değişik bir yol izlerdi. (Buhari, İydeyn, 24) Bayramı tekbir ve tehlillerle karşıladı. (Buhari, İydeyn, 12)

-Rasûlullâh (sav) Ramazan bayramı günü birkaç tane hurma yemeden bayram namazına çıkmazdı. Hz. Enes, bu hurmaları tek tek (bir, , beş gibi) yediğini nakletmiştir. (Buhar, İydeyn, 4) Bunun içindir ki, Ramazan Bayramı’nda sabahleyin namazdan önce tatlı bir şey yemek, (Tirmizi, Cum’a, 30); varsa bunun hurma olması ve bir, , beş gibi tek sayılı olması müstehap kabl edilmiştir. (Tirmizi, Cum’a, 38)

-Rasûlullâh (sav) Kurban ve Ramazan bayramı günlerinde musallya çıkardı. Orada evvel namaza başlardı. Namazı kldırıp selm verince, cemaat otururken ayağa kalkar, insanlara karşı dönerdi. şâyet kendisinin bir müfreze göndermesi ihtiyaı olursa bunu insanlara söyler, yahut kendisinin bundan başka bir şeye ihtiyaı olursa kendilerine bununla emrederdi. (Buhari, İydeyn, 6)

SONUÇ OLARAK

Orucun farz oluşunu bildiren yetler müslümanların Allâh’ın emirleri karşısında sorumluluk bilincine/takvya erişmelerini hedefliyor; böylece onları rh-mnev olarak yüceltmek, istikbalde ortaya çıkabilecek olumsuz hdiseler karşısında dirençli olmalarını sağlamak istiyor. Bencil değil -toplumsal dayanışmanın/paylaşma düşüncesinin, başka bir ifde ile- “diğerghm” olmanın yollarını da öğreterek, bir anlamda “bir irde eğitimi” vermek sretiyle onlara kişilik kazandırıyor, “kmil bir mü’min” olmanın yollarını gösteriyor. Oruç ve Oruç ayı Ramazan başlı başına bir “mektep”tir. Oruç ibdeti insan haytında lht lemin esintileriyle değişmeler meydana getiriyor, gönül dnysını zenginleştiriyor; mü’minler bu ayda iyilik ve hayır yapmada, birbirlerini sevmeye âdetâ yarışıyorlar. İslm medeniyeti bir huzur medeniyetidir, bir ‘sevgi medeniyeti’dir. İşte Ramazan ayı bu sevginin, kardeşliğin somut olarak çok açık grldğu günlerin adıdır. Bu ay anılınca akla hep bu sevgi

medeniyeti gelir.

(Vallâhu a'lemü bi's-sevâb)

Ramazan ayı tüm Müslümanlara mübârek olsun!..